

Настава ликовне културе и критеријуми оцењивање

Рад на часовима Ликовне културе

Рад подразумева припрему за час (прибор и домаћи задатак), ангажовање у дискусији у току часа, бележење и скицирање у свесци и практичан рад (цртање, сликање, вајање итд.).

Оцена за ангажовање на часу може да се добије на сваком часу за учествовање у полемикама око уметничких питања, креативне идеје и добре одговоре. Процењују се разумевање суштине ликовне проблематике, вештине изражавања и саопштавања. Ове оцене могу значајно да поправе стање при закључивању оцене на полугодишту и крају школске године.

Оцена за доношење прибора добија се у току сваког полугодишта. За недоношење прибора добија се минус, а после другог минуса смањује се оцена за рад на часу.

Оцена за свеску добија се на крају сваког тромесечја. Оцењује се све оно што је требало да се забележи у току часа (наслов, скице, објашњења итд.) и да се уради код куће.

Домаћи задаци нису обимни, али су важни због тога што су повезани са задацима који се раде на часу. Такође, проширују знања из визуелних уметности, развијају и поспешују наклоност према ликовном наслеђу и светској културној баштини.

Практичан рад представља ликовни рад у различитим техникама визуелних уметности. Оцењује се само рад који је рађен на часу и који се преда на крају часа.

Рад који се донесе од куће наставник ће погледати, али га неће оценити. Изузетак су радови за конкурс који могу да се завршавају код куће због често кратких рокова за слање, с тим што се очекује и верује ученицима да ће завршити рад самостално и предати га у предвиђеном року.

Наставник, у случају да примети да рад није урадио ученик, задржава право да провери аутентичност аутора (ученик треба да понови један мањи сегмент рада а затим се радови упореде и процени умешност). Радови за конкурс се, такође, оцењују само уколико су донети у предвиђеном року; после рока неће се оцењивати.

Начин оцењивања

На једном раду се реализује један или више задатака предвиђених планом и програмом за тај разред.

За сваки рад предвиђено је унапред који се задаци раде као и време реализације (1, 2, 3 или више часова) које се саопштава ученицима пре почетка израде сваког задатка. Ученик је дужан да на полеђини папира напише своје име и препише са табле како гласи задатак. Непотписани радови неће се оцењивати.

Сваку оцену је могуће поправити, као што је могуће и сваку оцену покварити. Приликом оцењивања радова ученици увек добија вербално објашњење зашто је оцењен одређеном оценом, али и сугестије на који начин је може поправити. Уколико слуша савете и дата упутства, ученик може да напредује. Најважније је да се континуирано труди. Уколико не прати савете и не испуњава задатке, сваку добијену оцену може да умањи.

Неће се позитивно оцењивати кампањски рад. То значи да ученик не би требало себи да дозволи гомилу минуса, а потом да доноси одрађене задатке (најчешће урађене код куће) очекујући високу позитивну оцену. Наставник прати активност ученика током целе школске године и овакво понашање, под изговором да се поседују радови ван рокова оцењивања, нису прихватљиви.

Критеријуми и елементи оцењивања

Оцењивање из предмета Ликовна култура обавља се полазећи од ученичких способности, степена спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствено претходно постигнуће, могућности и ангажовање ученика у наставном процесу.

Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођени и обогаћени начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања.

Ангажовање ученика обухвата: одговоран однос према раду, постављеним задацима, активно учествовање у настави, сарадња са другима и исказано интересовање и мотивација за учење и напредовање.

Критеријуми оцењивања

Критеријуми оцењивања су дефинисани у односу на врсту, обим и ниво умећа, вештина и усвојених знања прописаних наставним планом и програмом за ликовну културу.

У сваком разреду оцењује се решавање и креирање композиције. У зависности од тога у којој су мери решени композиција и задатак добија се одређена оцена.

На сваком раду оцењује се квалитет линија, грађење облика, односа облика и простор у композицији; познавање технике и материјала. Подразумева се да се у вишим разредима гледа и рачуна све оно што је савладано у претходним разредима и да се то примењује у наредном раду.

Критеријуми оцењивања за 5. разред

Ученик креира облике (грађу и тродимензионалност облика) помоћу одговарајућих врста линија, међусобни однос облика - постављање елементарних композиција у којима се види однос величина облика, ритам и кретање. Оцењује се савладаност цртачких, вајарских и колажних техника.

Критеријуми оцењивања за 6. разред

Ученик креира материјализацију облика описивањем грађе, текстуре, светлине и боје облика. Оцењује се у којој мери су савладане сликарске, колажне и цртачке технике.

Критеријуми оцењивања за 7. разред

Ученик креира просторне композиције у којима се обраћа пажња на пропорционалност (делова композиције у односу на целину и пропорције облика: фигура, архитектуре итд.) и равнотежу свих елемената композиције. Оцењује се у којој мери су савладане цртачке, сликарске, графичке технике и фотографија.

Критеријуми оцењивања за 8. разред

Ученик креира динамику композиције - функционисање елемената композиције (сродност и разнородност елемената, контраст, јединство и доминантно у композицији; апстраховање облика). Оцењује се у којој мери су савладане цртачке, сликарске, колажне технике и технике савремених медија.

Бројчано оцењивање

Бројчано оцењивање успеха ученика из предмета обавља се на основу следећих критеријума:

Оцена одличан (5)

Ученик остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности самостално испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз веома висок степен ангажовања.

Ученик одабира адекватна средства, медиј, материјал, технику, поступак помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју одабрану идеју. Изводи радове са одређеном намером користећи основне визуелне елементе и принципе да би постигао одређене ефекте. На раду се види јасна намера-идеја, вешто и доследно изведено у материјалу.

Користи тачне термине из визелних уметности примерене узрасту и садржају када образлаже свој рад. Описује потребна знања и вештине које су неопходне у занимањима везаним за визуелне уметности. Користи друга места и изворе, нпр. библиотека, интернет, да би проширио своја знања.

Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и других области живота. Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка и према културној припадности, описује основне карактеристике и намеру уметника.

Оцена врло добар (4)

Ученик остварује значајан напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално, испуњава захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредним нивоима посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз висок степен ангажовања.

Ученик на занимљив начин истражује и обрађује материјал. Познаје и користи у свом раду изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности. Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт.

Познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности, нпр музеј, галерија, атеље, уметничка радионица.

Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. Лоцира одабрана уметничка дела у историјски и друштвени контекст. Користи тачне термине, нпр. текстура, ритам, облик, када образлаже свој рад и радове других.

Оцена добар (3)

Ученик остварује напредак у савладавању програма предмета у потпуности, самостално испуњава захтеве који су утврђени на основном и већем делу на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, уз ангажовање ученика, добија

Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове. Минимално истражује материјале. Одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт.

Даје стереотипна решења. Видан је покушај, али критеријуми су делимично испоштовани. Описује свој рад и радове других, нпр. исказује утисак.

Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља, култура и периода. Зна да наведе различита занимања за која су потреба знања и вештине стечени учењем у визуелним уметностима, нпр. костимограф, дизајнер, архитекта....

Оцена довољан (2)

Испоштовани су основни захтеви (нивои постигнућа). Ученик остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавање уз помоћ наставничких захтева који су утврђени у већ делу основног нивоа постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и ангажовања ученика.

Ученик је способен је да заврши цртеж до краја макар испоштован само један део постављених захтева. Разликује и користи у свом раду основне медије, материјале и технике визуелних уметности. Ученик наводи карактеристике свог рада и није у стању да објасни шта је желео да постигне. Описује свој рад и радове других.

Оцена недовољан (1)

Ученик не остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и ни уз помоћ наставника не испуњава захтеве који су утврђени на основном нивоу постигнућа.

Ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити било какво ангажовање.

Елементи оцене

На висину оцене утичу следећи сегменти: оствареност задатка, оригиналност решења, коришћење техника, адаптивност и креативне импровизације, вербално изражавање ученика у дискусијама естетске анализе, повезивање садржаја са свакодневним животом, препознавање ликовних елемената у уметничким делима, активност на часу, додатна знања и примена на часовима, степен личног развоја, одговорност према предмету, материјални и социјални услови у којима учи и ствара ученик. Наравно, све то се вреднује у односу на узраст и градиво.

Сваки рад (цртеж, слика и тд.) оцењује се једном оценом у коју улази:

1) оствареност циљева, општих и посебних, односно стандарда; оствареност предвиђеног задатка - 50% оцене

Оцењује се оригиналност решења, коришћење техника, адаптивност и креативне импровизације, вербално изражавање ученика у дискусијама естетске анализе, повезивање садржаја са свакодневним животом, препознавање ликовних елемената у уметничким делима.

Напредни ниво (натпросечно талентовани ученици) - боље повезивање елемената у композицији, адекватна примена визуелних принципа као и развијање сопствених принципа функционисања елемената композиције.

Средњи ниво - одабира адекватан садржај и размишља о начину на који ће представити своју идеју; другим речима треба што више да се уживи у задатак и пуне машти на вољу.

Основни ниво - ученици који нису склони визуелном изражавању имаће посебну помоћ, једноставније задатке у погледу стварања композиције и нижи критеријум оцењивања. Ипак, од њих се очекује да направе мали помак у односу на предходни рад, потруде се и испрате ритам школског програма, нарочито време реализације предвиђено за израду задатка.

2) заинтересованост и посвећеност (труд и ангажованост на сваком часу) - 30% оцене

Оцењује се активност на часу, додатна знања и примена на часовима, степен личног развоја, одговорност према предмету, материјални и социјални услови у којима учи и ствара ученик.

3) маштовитост и оригиналност - 10% оцене

Важно је да сваки ученик прикаже идеју на свој начин. Прецртавање од других, са табле и примера, на овом часу није пожељно и неће бити добро прихваћено.

4) напредовање у односу на претходни период - 10% оцене

Таленат се посебно не оцењује. Оцењивање ученика обавља се полазећи од његових способности, степена спретности и умешности. Присутан је, дакле, индивидуални приступ сваком ученику. Уколико ученик нема развијене посебне способности, као и код даровитих ученика, приликом оцењивања узима се у обзир индивидуално напредовање у односу на сопствена претходна постигнућа, могућности и ангажовање. На почетку рада у одељењу наставник процењује ниво сваког ученика и посматра напредак ученика током школске године.

Евиденција

Наставник води своју личну евиденцију о активностима ученика за сваки час и за сваког ученика. У питању је свеска у којој су за свако одељење уписани ученици, редни број часа и скраћенице за одређене активности (подсетник за наставника)

На сваком часу наставник прозива ученике, уписујући минус онима који немају рад. Три узастопна минуса, без оправданог разлога, доносе ученику јединицу. Пошто се часови ликовне културе одржавају једном недељно, то значи да ученик није радио три недеље заредом. Ученик може јединицу поправити ако покаже даљи континуирани рад.

На сваком часу наставник оцењује радове уписујући оцену на задњој страни рада. Радове није неопходно потписивати - свако од вас зна свој рад; наставник оцењује оствареност задатка, а не име и презиме.

После одрађене наставне теме, наставник уноси оцену у Дневник рада. Обично то буде после четири одрађена задатка, а почетком сваког месеца. У току полугодишта број оцена у Дневнику рада варира у зависности од разреда и дужине извођења наставних тема. Ученици су увек благовремено обавештени о оцењивању на претходном часу: конкретним задацима које треба донети за оцену.

Ученик који је оправдано био одсутан, на пример због болести, добиће упуства за накнадно извођење задатка. Наставника је могуће контактирати и поруком на имејл адресу, ако се то не учини у школи.

Оцена која се уноси у Дневник рада представља пресек добијених оцена за одређени период у ком је предвиђено урадити најмање три рада. У току полугодишта, најчешће, ученици су оцењени са четири оцене. Једна од оцена, пред закључивање, даје се као оцена за целокупни рад и однос у том периоду. Таквом оценом се ученик награђује.